

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: **Markéta Kozáková**, Dějiny umění

Název práce: ***Mariánský poutní kostel v Kájově a jeho vybavení v době pozdního středověku***

Vedoucí práce: Mgr. Hynek Látal, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Náplní zadání bakalářské práce Markéty Kozákové práce bylo především shrnutí dosavadních poznatků o dochovaných mobilních a částečně i nemobilních uměleckých dílech, která jistě nebo pravděpodobně pocházejí z významného pozdně středověkého poutního soukostelí v Kájově nedaleko Českého Krumlova. Hlavní ideou tohoto zadání byl pokus – jakési studijní, zčásti možná poněkud odvážné experimentální cvičení – o hypotetickou rekonstrukci vzhledu pozdně středověkého interiéru tzv. hlavního kájovského mariánského kostela. Důvodem pro to je relativně velké množství rozmanitých uměleckých děl, především sochařských, která se zachovala dodnes přímo v kostele, v poutním areálu, nebo alespoň v některých jihočeských, případně jiných sbírkových institucích.

Takto znějící zadání se zdá na první pohled možná trochu banální, klade však na adeptku bakalářského titulu relativně velké nároky. Nestáčí totiž jen vytvořit seznam dochovaných děl a ty se pokusit „usadit“ na pravděpodobná místa jejich původního určení, ale je třeba rovněž uvažovat kriticky nad jejich datací, hypotetickou funkcí a vzít v potaz také jejich fragmentární dochování. V návaznosti na to je nutné mít alespoň základní povědomí o tom, že pozdně středověký interiér nebyl vybaven se zřetelem na dnes zažité centrální směřování pohledů věřících na hlavní oltář, ale že právě v poutních kostelích byla řada často i ne úplně systematicky umístěných postranních oltářů a že tedy pozornost věřícího/diváka byla roztříštěna do více míst najednou. K tomu je nutné ještě připočíst „decentralizovanost“ zájmů o reprezentaci rozličných skupin a vrstev tehdejší společnosti i jednotlivců, které se projevovaly opět roztříštěností a někdy i překrýváním toho, čemu dnes říkáme výzdoba a co se do dnešních dnů dochovalo pouze ve fragmentu, materiálově i ideově. Konkrétně v případě Kájova badatele navíc vždy fascinovaly unikátně dochované indicie a umělecká díla, spjatá s osobností faráře Michaela Pilse, jenž stál nejen za novostavbou (nebo jen výraznou přestavbou?) tzv. velkého poutního kostela během 70. a 80. let 15. století, ale zřejmě právě také za pořízením dodnes uctívané monumentální sochy sedící Panny Marie s dítětem v době kolem roku 1500. Tou se mimochodem v loňském roce zabývala autorka jiné bakalářské práce, Hana Jůzová.

Struktura předkládané práce Markéty Kozákové odpovídá vytyčenému zadání: Po nejnnutnějším vylíčení dějin místa a stavby poutního areálu je největší část práce věnována výčtu dochovaných mobilních a nemobilních uměleckých děl v menším (původním?) kostele Smrti Panny Marie a ve velkém (novějším) kostele Nanebevzetí Panny Marie. Autorka respektuje většinou přibližnou dataci děl a v případě těch mobilních (většinou mariánské sochy, případně fragmenty oltářních nástavců) se je podle toho snaží umisťovat do obou objektů. Obtížná je v tomto případě představa, jakým způsobem díla mezi oběma objekty „migrovala“ a jak pro ně byla hledána nová místa. Vznik práce jsem mohl sledovat průběžně a po přehlédnutí definitivní verze práce vidím určité vyjasnění a zřehlednění autorčiných hypotéz.

Problémové místo vidím v případě rozměrově a motivicky trochu neobvyklého souboru desek s postavami dvanácti apoštolů, na jedné z nich je vyobrazen rovněž farář Pils. Autorka se, vedena dosavadními názory literatury, jakoby nemohla rozhodnout, zda soubor tvořil postranní křídla původního hlavního oltáře velkého kostela, nebo ne. A podobně nejasná je její hypotéza o původním umístění reliéfu Smrti Panny Marie v menším kostele. Vzhledem k netypickému formátu desek s figurami dvanácti apoštolů se domnívám, že spíše netvořily postranní křídla, ale jakousi stěnu/zástěnu a byly zamýšleny jako svého druhu Pilsův epitaf. Naopak si představuji, že právě reliéf Smrti Panny Marie původně tvořil křídlo hlavního oltáře, v jehož středu seděla monumentální madona. Při pořízení nových barokních oltářů do hlavního i menšího kostela byl tento celek z doby kolem nebo před rokem 1500 rozdělen do dnešního stavu. V navazujících kapitolách, sumarizujících předchozí analytickou část, pak autorka čerpá i z editovaného inventáře kostela z 15. století, který umožňuje učinit si představu o nedochovaných částech povětšinou liturgického vybavení.

Vzhledem k obtížnosti úkolu, jehož se Markéta Kozáková ve své bakalářské práci ujala a jenž vyžaduje docela komplexní a speciální znalosti z oblasti umění i zbožnosti pozdního středověku, považuji její výkon za standardní. Jak řečeno výše, mohl jsem sledovat postupné vylepšování a doplňování textu, který má sice určité limity, ale díky práci s domácí i zahraniční, novější i starší literaturou, byly dle mého názoru splněny nároky na bakalářskou práci. Vzhledem k tomu, že autorka v Kájově žije a má tím pádem asi snadnější přístup do tamního poutního areálu, lze předpokládat, že v rámci své případné diplomové práce téma rozvine, prohloubí a precizuje. Text **doporučuji** k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

.....
podpis vedoucího práce

V Českých Budějovicích dne 3. června 2020

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl/a
--------------------	---------	-------------	-------	-------------